

Mahu-Rannametsa looduskaitseala kaitsekorralduskava 2013-2022

KESKKONNAAMET

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SISUKORD

SISUKORD	2
Sissejuhatus	3
1. Üldandmed	4
1.1. Asukoht ja tsoneering	4
1.2. Kaitseala moodustamine ja kaitse-eesmärk	4
1.3. Looduslikud tingimused	4
1.4. Metsad	5
1.5. Kaitseala taristu	6
1.6. Maa omandivormid.....	7
1.7. Huvigrupid.....	7
1.8. Riiklikud seired.....	8
2. Väärtused	9
2.1. Elustik	9
2.1.1. Kalad.....	9
2.1.2. Taimed	10
2.2. Elupaigatüübid.....	10
2.2.1. Jões ja ojad (3260).....	12
2.2.2. Vanad loodusmetsad (9010*)	13
2.2.3. Vanad laialehised metsad (9020*).....	13
2.2.4. Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*)	14
2.2.5. Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*)	14
2.2.6. Lammi-lodumetsad (91E0*)	15
2.3. Maastikulised väärtused.....	15
2.4. Väärtuste koondtabel	16
3. Ala ja selle väärtuste tutvustus ning külastuskorraldus	17
4. Kavandatud kaitsekorralduslikud meetmed ja ajakava	18
4.1. Inventuurid, seired, uuringud	18
4.1.1. Taimkatteinventuur.....	18
4.1.2. Metsaökosüsteemi uuring	18
4.1.3. Linnuinventuur	18
4.2. Hooldus-, taastamis- ja ohjamistegevused	18
4.2.1. Kopratammide eemaldamine	18
4.2.2. Ulukite söödaplatsi likvideerimine	19
4.2.3. Jõeäärsete vaadete avamine	19
4.2.4. Metsakoosluste kujundamine.....	19
4.3. Taristu, tehnika ja loomad	20
4.3.1. Öpperaja tegemine	20
4.3.2. Kaitseala piiride tähistamine.....	20
4.3.3. Infotahvli paigaldamine	20
4.4. Kavad, eeskirjad	20
4.4.1. Vahearuande koostamine.....	20
4.4.2. Kaitse-eeskirja muutmine	20
4.4.3. Kaitsekorralduskava koostamine aastateks 2023-2032.....	21
4.5. Tegevuste koondtabel	22
5. Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine.....	24
KASUTATUD KIRJANDUS.....	25
Lisa 1. Mahu-Rannametsa LKA kaitse-eeskiri	26
Lisa 2. Kaardid	28
Lisa 3. Avalikkuse kaasamise koosoleku protokoll.	29

Sissejuhatus

Vastavalt looduskaitseseaduse § 25 on kaitsekorralduskava hoiualade ja kaitsealade alapõhise kaitse korraldamise aluseks ning sisaldab: 1) kaitseala mõjutavaid olulisi keskkonnategureid ja nende mõju loodusobjektile; 2) kaitse eesmärged ja nende saavutamiseks vajalikke töid, sealjuures hinnates ka tööde tegemise eelisjärjestust, ajakava ning mahtu; ning 3) kava elluviimise hinnangulist eelarvet. Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise aluseks on keskkonnaministri 20. oktoobri 2009. a määrus nr 60 „Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine”.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Mahu-Rannametsa looduskaitseala kaitsekorralduskava eesmärk on:

- anda ülevaade alast ning sealsetest väärtustest;
- koostada kaitsekorralduslikud juhised järgnevas 10 aastaks;
- tagada kaitsekorralduse jätkusuutlikkus;
- luua alusdokument kaitseala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

Kaitsekorralduskava koostamisel juhendatakse Eesti Vabariigi kehtivast seadusandlusest ja Kaitsekorralduskava koostamise juhendist (2010).

Kava koostamist koordineeris Keskkonnaameti Viru regiooni kaitse planeerimise spetsialist Triin Amos. Kava koostas Kaidi Aosaar Metsahoiu Sihtasutusest. Kaitsekorralduskava on valminud „Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013“ ja sellest tuleneva „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna „Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine“ meetme „Kaitsekorralduskavade ja liikide tegevuskavade koostamine looduse mitmekesisuse säilitamiseks“ programmi alusel Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest.

Edaspidi on käesolevas kavas kasutatud lühendeid: LKA – looduskaitseala, skv - sihtkaitsevöönd, pv – piiranguvöönd, MKA – maastikukaitseala, KA – Keskkonnaamet, RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus, KeM – Keskkonnaministeerium, MTÜ – mittetulundusühing, KOV – kohalik omavalitsus, EMÜ – Eesti Maaülikool, KKI – Keskkonnainspeksioon, JRO – jätkuvalt riigi omandis olev maa.

1. Üldandmed

1.1. Asukoht ja tsoneering

Mahu-Rannametsa looduskaitseala asub Põhja-Eestis Lääne-Viru maakonnas Viru-Nigula vallas Mahu, Pärna ja Unukse külas.

Kaitseala (vt lisa 2, kaart 1 ja 2) kogupindala on 410,5 ha, millest metsa on 360 ha. Ala on jaotatud kaheks sihtkaitsevööndiks - Adriku ja Veskilauri sihtkaitsevöönd (pindalaga vastavalt 231,3 ha ja 133,8 ha) - ning üheks piiranguvööndiks - Mahu-Rannametsa piiranguvöönd (45,3 ha).

Sihtkaitsevööndi eesmärgiks on kaitsealuste liikide elupaikade, looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine. Keelatud on majandustegevus, loodusvarade kasutamine ja uute ehitiste püstitamine (v.a kaitseala valitseja nõusolekul õppe- ja loodusraja rajamine, tee ja tehnovõrgu rajatise ning tootmisotstarbeta ehitise püstitamine kaitseala tarbeks). Piiranguvööndi eesmärk on looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine. Majandustegevus on siin lubatud, kuid tuleb arvestada seadustes ja kaitse-eeskirjas sätestatud piirangutega.

1.2. Kaitseala moodustamine ja kaitse-eesmärk

Mahu-Rannametsa looduskaitseala moodustamise ettepanek tehti Taani-Eesti koostööprojekti "Eesti metsakaitsealade võrgustik" raames. Kaitseala kaitse-eesmärgiks on Natura 2000 elupaigatüüpide kaitse, milleks on jõed ja ojad (3260), lammi- ja lodumetsad (91E0*), vanad loodumetsad (9010*) ja vanad laialehised metsad (9020*) ning EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud loomaliigi jõesilmu (*Lampetra fluviatilis*) kaitse. Kaitse-eeskirja kaitse-eesmärkide loetelust puuduvad loodusala eesmärkidena toodud soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*). Kaitse-eeskirja tuleb täiendada, et viia see kooskõlla olemasolevate kaitseväärtuste ja Natura korraldusega. Nendest neljast elupaigatüübist on kolm esmatahtsad (märgitud tärniga*). Seega on ala kaitse alla võttes lähtunud metsakoosluste kaitse vajadusest.

Mahu-Rannametsa looduskaitseala kaitse-eeskiri on kinnitatud Vabariigi Valitsuse 28. veebruari 2006. a määrusega nr 56 (RT I 2006, 12, 83; vt lisa 1). Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korraldusest nr 615-k (Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri) kuulub kaitseala Mahu-Rannametsa loodusala (pindala 426,39 ha, kood EE0060223) koosseisu, mis lisaks Mahu-Rannametsa LKAle hõlmab Pada jõe 19,6 km ulatuses suudmest kuni Tallinn-Narva maanteeeni. Väljaspool Mahu-Rannametsa LKA asuv osa Mahu-Rannametsa loodusalast on kaitse all Padajõe hoiualana. Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

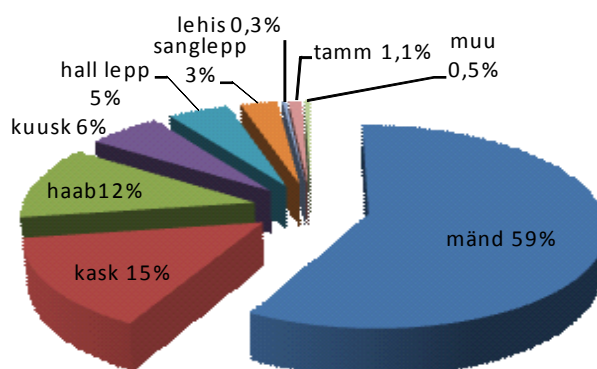
1.3. Looduslikud tingimused

Mahu-Rannametsa looduskaitseala asub Soome lahe rannikumadalikul, kus enamuse aluspõhjast moodustab Alam-Kambriumi ladestik. Muldadest on levinumad gleimullad, leedemullad ning rähksed rendsiinad. Soome laht jääb 600-1500 m kaugusele, mistõttu antud piirkonnas on külmavaba perioodi pikkus üle 180 päeva. Keskmise õhutemperatuur jaanuaris jääb vahemikku -5,5° C kuni -6,0° C. Keskmise õhutemperatuur juulis küündib +16,5° C. Aastane sademete hulk jääb alla 600 mm.

Kaitseala veekogud kuuluvad Soome lahe vesikonda. Pada jõest, mis suubub Soome lahte, asub kaitsealal 4,437 km pikkune lõik (sellest läbib jõgi kaitseala 137 m ulatuses ning on 4,3 km ulatuses ala lõunapiiriks). Adriku sihtkaitsevööndis voolab Adriku oja (ca 1,3 km), mis suubub Pada jõkke, ning Kalvi oja (ca 0,6 km), mis suubub Soome lahte.

1.4. Metsad

Metsad hõlmavad 360 ha, mis moodustab 88% kaitseala pindalast. Peapuuliikide järgi jagunevad metsad järgmiselt: männikud 213,4 ha, kaasikud 54,2 ha, haavikud 41,8 ha, kuusikud 20,1 ha, lepikud 20,8 ha ning muud puistud (lehisepuistud, tammikud) 1,9 ha (vt joonis 1).

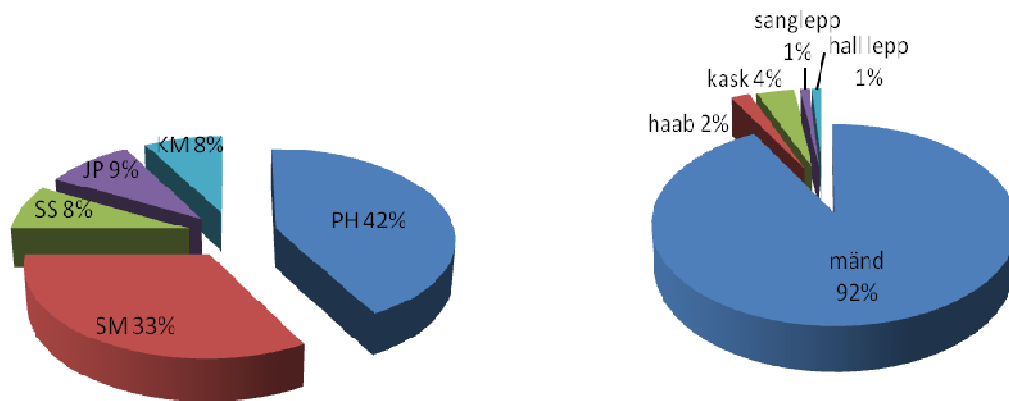
Joonis 1. Mahu-Rannametsa LKA puistute jaotumine peapuuliigi järgi.

Metsade keskmine vanus on 79 aastat, keskmine kõrgus 19 meetrit, keskmine diameeter 20 sentimeetrit. Metsad on suhteliselt viljakad, keskmise boniteediga 2,3. Kaitsealal on esindatud 18 metsakasvukohatüüpi (tabel 1).

Tabel 1. Mahu-Rannametsa LKA puistute jaotus metsakasvukohatüübi järgi

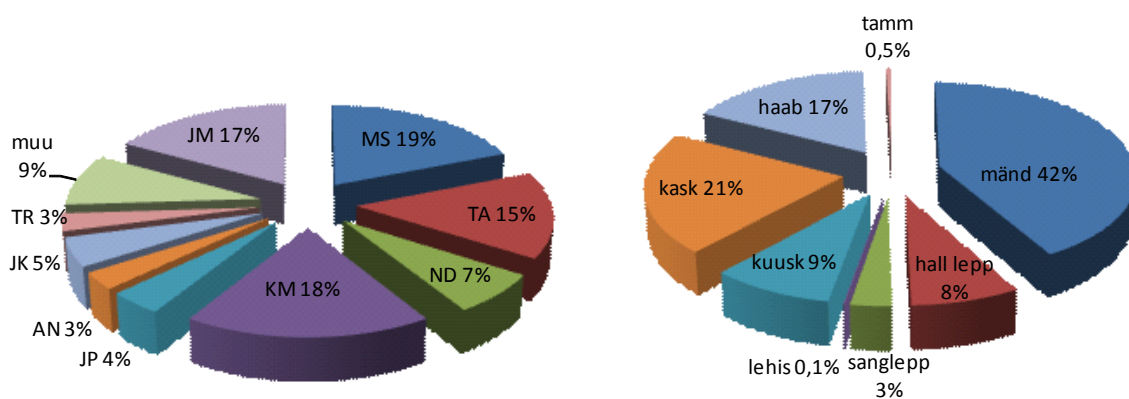
Kasvukohatüüp	Tunnus	Pindala (ha)	%
karusambla-mustika	KM	48,85	12,86
mustika	MS	45,66	12,02
kanarbiku	KN	41,38	10,89
jänese kapsa-mustika	JM	40,95	10,78
pohla	PH	40,78	10,73
tarna-angervaksa	TA	35,97	9,47
sambliku	SM	26,70	7,03
jänese kapsa-pohla	JP	19,63	5,17
naadi	ND	18,02	4,74
jänese kapsa	JK	15,10	3,97
angervaksa	AN	10,12	2,66
tarna	TR	8,53	2,24
siirdesoo	SS	7,59	2,00
kõduspp	KS	7,17	1,89
sinilille	SL	6,29	1,66
lodu	LD	6,05	1,59
madal soo	MD	0,85	0,22
karusambla	KR	0,44	0,12

Veskilauri sihtkaitsevöönd ja Mahu-Rannametsa piiranguvöönd erinevad Adriku sihtkaitsevööndist nii puistute mitmekesisuselt, metsatüpoloogiliselt kui ka loodusliku seisundi poolest. Veskilauri sihtkaitsevööndis ja Mahu-Rannametsa piiranguvööndis (vt joonis 2) domineerivad kuivad nõmmemännikud, mis Adriku sihtkaitsevööndi metsadega võrreldes on looduslikumas seisundis. Parempoolne diagramm iseloomustab peapuuliikide jaotumist, vaskapoolne kasvukohatüüpide esinemist Veskilauri sihtkaitsevööndi ja Mahu-Rannametsa piiranguvööndi metsades.

Joonis 2. Veskilauri sihtkaitsevööndi ja Mahu-Rannametsa piiranguvööndi metsade jaotumine kasvukohatüübi ja peapuuliigi järgi (kasvukohatüüpide lühendid vt tabel 1, lk 5).

Adriku sihtkaitsevööndis on domineerivaks niiskemad kasvukohatüübid ning segametsad, kus varasema majandamise jäljed on veel selgelt nähtavad. Antud sihtkaitsevööndit iseloomustab joonis 3, kus parempoolne diagramm näitab peapuuliikide ning vasakpoolne kasvukohatüüpide jagunemist.

Joonis 3. Adriku sihtkaitsevööndi metsade jaotus kasvukohatüübi ja peapuuliigi järgi (kasvukohatüüpide lühendid vt tabel 1, lk 5).

1.5. Kaitseala taristu

Mahu-Rannametsa piiranguvööndit ning Veskilauri sihtkaitsevööndit läbib põhjalõunasuunaliselt ca 800 meetri ulatuses Unnukse-Mahu teelõik. Teega paralleelselt kulgeb ka

elektriliin. Adriku sihtkaitsevööndit läbivad Unnukse-Mahu teelt algavad ida-lääne suunalised Mahu ja Koomardi teed. Unnukse-Mahu teest ida pool asuva Veskilauri sihtkaitsevööndi ja Mahu-Rannametsa piiranguvööndi lõunaosa läbivad kolm pinnasteed. Adriku sihtkaitsevööndis on kvartalisihtidel kulgevad metsateed maasturi või traktoriga osaliselt läbitavad. Kaitseala piir on läbivate teede ääres osaliselt tähistatud.

1.6. Maa omandivormid

Riigimetsamaad on 363,39 ha, mis moodustab 88,5% kaitseala pidalast. Eramaid on 47,11 ha (11,5%) ning need asuvad piiranguvööndis. Reformimata maid kaitsealal ei asu.

Tabel 2. Mahu-Rannametsa looduskaitseala maaomandid (seisuga 03.01.2012)

Maaüksuse nimi	Katastritunnus	Kaitsealal olev pindala (ha)	Sellest mets (ha)	Omandivorm
Pääsuoru	90202:005:0231	5,42	2,19	eramaa
Männioja	90202:005:0229	3,86	1,21	eramaa
Päikesekalda	90202:005:0228	5,16	0,95	eramaa
Pärlijõe	90202:005:0227	4,78	1,48	eramaa
Jõekäär	90202:005:0226	4,63	2,08	eramaa
Veskilauri	90202:005:0331	17,40	12,08	eramaa
Veskilauri	90202:005:0332	3,16	2,46	eramaa
Metssea	90202:005:0253	2,70	1,34	eramaa
Kunda metskond 43	90202:005:0870	233,10	222,80	riigimaa
Kunda metskond 43	90202:006:0770	53,20	50,00	riigimaa
Sonda metskond 150	90202:006:0780	77,09	63,41	riigimaa
Kokku		410,50	360,00	

1.7. Huvigrupid

Kaitseala sihtkaitsevööndi maa on täies ulatuses Riigimetsa Majandamise Keskuse halduses olev riigimaa. Kaitse-eeskirja järgi on sihtkaitsevööndis majandustegevus keelatud, kuid Adriku sihtkaitsevööndis on lubatud metsakoosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile. Koosluste kujundamisel tuleb järgida kava punktis 4.2.4. toodud põhimõtteid.

Kaitseala piiranguvööndi maad on täies ulatuses eraomandis. Siin asuvate põllumaade (17,67 ha) omanikel on võimalik taotleda PRIA-lt Natura 2000 alal asuva põllumajandusmaa kohta antavat toetust ning muid pindalatoetusi. Metsaomanikel on Erametsakeskuse vahendusel võimalus taotleda Natura 2000 alal asuva erametsamaa kohta antavat toetust.

Tabel 3. Mahu-Rannametsa kaitsealaga seotud huvigrupid

Huvigrupp	Huvid
Keskkonnaamet (kaitseala valitseja)	Loodusväärtuste säilimine.
RMK	Looduskaitsealised tööd riigimaadel, kaitseala piiride tähistamine, infotahvlite paigaldamine ja korrashoid, metsakoosluste kujundamine riigimaadel (männi enamusega puistute osakaalu säilimine kogu alal).
Ümbruskonna elanikud	Metsaandide korjamine, looduses viibimine, maastiku ilu säilitamine.
Maaomanikud	Kaitseala väärtuste säilimine ning nende eksponeerimine. Kaitseala laiendamine. Kaitsealale jäävate rohumaade hooldamine. Metsast saadav tulu.

Viru-Nigula Vallavalitsus	Loodusväärtuste säilimine, elanikkonnale looduses viibimise võimaluse pakkumine
Teadlased, looduskaitseorganisatsioonid	Ala loodusväärtuste teaduslik uurimine ja nende väärtuste säilimine. Eesti Maaülikoolil on Mahu-Rannametsa looduskaitsealal metsaökosüsteemi seire püsiproovitükid, mille põhjal jälgitakse ning analüüsitakse sealsete varem majandatud puistute looduslikeks metsadeks muutumise protsessi.

1.8. Riiklikud seired

Adriku skv-s asub Rannametsa seirejaam SJA4363000, kus viiakse läbi välisõhu seire allprogrammi „Raskmetallide sadenemise bioindikatsiooniline hindamine“. Seiret teostavad Tallinna Botaanikaia teadlased. Programmi käigus kogutakse ühtlustatud meetodikaid kasutades erinevates riikides samaaegselt samblaproove ja määratakse nendes As, Cd, Cr, Cu, Fe, Hg, Ni, Pb, Zn ja V sisaldus. Kogutakse atmosfäärse raskmetallisaaste jälgimiseks hästi sobivaid maapinnasamblaid harilikku palusammalt (*Pleurozium schreberi*) ja harilikku laanikut (*Hylocomium splendens*). Rannametsa seirepunktis toimus seire viimati 2007. aastal.

Kaitseala piiril Pada jõel asub Orgu seirejaam SJA9574000, kus teostatakse seiret siseveekogude alamprogrammi jõgede hüdrobioloogiline ja hüdrokeemiline seire allprogrammi raames. Seireuuringud hõlmavad jõgede elustiku peamiste komponentide olulisemaid kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid parameetreid, samuti veeorganismide elutingimusi, jõgede ökoloogilist seisundit, sanitaarset olukorda ning kalanduslikku väärtust iseloomustavaid keemilisi, hüdroloogilisi, hüdrobioloogilisi, morfomeetrilisi jm näitajaid. Uuringute tulemusel kogutud andmestiku põhjal on võimalik teha järeldusi inimtegevuse (jõgede voolusängide õgvendamine, paisude rajamine, põllumajanduslikelt aladelt lähtuv biogeenidereostus, fekaalne reostus jne) mõju kohta vooluvete bioloogilisele kvaliteedile, ning vajadusel kavandada ja rakendada kaitsemeetmeid. Hüdrobioloogilist seiret viib läbi EMÜ PKI Limnoloogiakeskus, hüdrokeemilist seiret Keskkonnauuringute Keskus. Viimati toimus seire 2010. aastal.

Kaitseala vahetus läheduses, Pada jõest u 100 m lõuna suunas asub seirejaam KLO1000273, kus toimub saarma ja kopra seire. Eesmärgiks on saada andmeid populatsiooni suuruse ja leviku muutuste kohta.

2. Väärtused

2.1. Elustik

Kaitsealal olevad elupaigad on potentsiaalselt sobivateks elupaikadeks mitmetele ohustatud ja kaitsealustele liikidele, täpsemad uuringud kogu ala elustiku kohta aga puuduvad, mistõttu tuleb alal läbi viia taimestiku ja linnustiku inventuurid (vt p 4.1.1. ja p 4.1.3.).

2.1.1. Kalad

Sõõrsuude klassi kuuluv jõesilm (*Lampetra fluviatilis*) on röövtoiduline siirdekala. Eestis on jõesilm keskmise arvukusega ning teda leidub enamikes merega seotud jõgedes, eelkõige aga Soome lahte suubuvates jõgedes. Kudemiseks sobivad mõõduka voolukiirusega jõed, millel leidub nii vaiksema vooluga löike kui kärestikke. Jõesilmu soodsa seisundi tagamiseks ei piisa sobivate elupaikade kaitse korraldamisest üksnes kaitseala läbival lõigul, vaid elupaikade seisundi säilitamisega tuleb tegeleda kogu jões tervikuna. Jõesilmu kaitse korraldamist on põhjalikumalt käsitletud Pada jõe hoiuala kaitsekorralduskavas 2012-2021. Selle järgi on jõesilmu seisund kogu jões, sealhulgas kaitseala piires, halb, sest olulisi liikumistõkkeid esineb juba jõe alamjooksul kaitsealast allavoolu. Pada jõe kvaliteet vastaks jõesilmu elupaiganõudlustele paremini, kui jõest eemaldada inim- ja kopratekkelised paisud. Euroopa Keskkonnaagentuuri koostatud Natura standardandmebaasi järgi peetakse jõesilmu asurkonna seisundit heaks, looduskaitse üldhinnangu kohaselt on asurkond küllaltki väärtuslik.

Kaitse-eesmärk. Liigi asurkonna säilimine ja paranemine (populatsiooni seisund C on muutunud Bks).

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk. Kaitseala piires on tagatud jõesilmule vajalikud elutingimused.

Ohutegurid. Eelkõige jõe füüsilise kvaliteedi ja veerežiimi muutused. Kvaliteeti vähendavad peamiselt paisud, mis toimivad rändetõketena ja loovad ohu veevoolu vähenemiseks paisudel. Madalvee aegne vooluhulk limiteerib elupaikade pindala. Kaitsealal asuva jõelõigu seisundit halvendavad otseselt kaitsealast allavoolu asuvad 2 rändetõket (koprapais ja Rannametsa talu juures asuv lagunenu pais) ning 2 koprapaisu, mis asuvad kaitseala piirides (vt lisa 2, kaart 3), mis tuleb esmase prioriteedina eemaldada. Kuna elupaika tuleb käsitleda ühtse tervikuna kogu jõe ulatuses, siis mõjutavad Mahu-Rannametsa kaitsealale jääva jõelõigu veerežiimi oluliselt ka üles- ja allavoolu jäävad takistused (lisaks koprapaisudele ka inimese rajatud paisud), mida käsitletakse põhjalikumalt Pada jõe hoiuala kaitsekorralduskavas.

Samuti võib veerežiimi muutus tuleneda jõe õgvendamist (ja/või süvendamisest), mille tulemusena jõgi kaotab oma loodusliku süngi ning vooludünaamika. Ohuks on ka vee kvaliteedi langus. Antud jõelõigu arvesse võttes ei ole tegu suure ohuga, peamiseks võimalikuks reostusallikaks on hajureostus jõega külgnevatelt põldudelt (toitained, taimekaitsevahendid).

Ohuks jõesilmu säilimisele on ka illegaalne püük.

Meetmed. Kaitsealal asuva jõelõigu soodsa seisundi tagamine, mis ennekõike tähendab rändetõkete puudumist antud piirkonnas. Rändetõkete avamine (vt p 4.2.1.) ja järelevalve.

2.1.2. Taimed

Kaitsealustest liikidest on kaitsealal registreeritud III kaitsekategooriasse kuuluv karukold (*Lycopodium clavatum*). Karukold on Eestis küllaltki tavaline taim, kuid tema aeglase paljunemise ning varasemast rohkest kogumisest tulenenud ohu tõttu on ta võetud kaitse alla. Antud alal leidub teda Veskilauri sihtkaitsevööndi männikutes (kvartal 153) 2,6 hektaril, millest 1,2 ha on jänesekapsa-pohla kasvukohatüüp ning 1,4 ha pohla kasvukohatüüp.

Kaitse-eesmärk. Kaitsealuse liigi populatsiooni säilimine heas seisundis vähemalt 2,6 ha-l.

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk. Kaitsealune liik on oma kasvukohas säilinud.

Ohutegurid. Antud piirkonnas võib karukolla peamise ohutegurina esile tuua taime kogumise. Karukolda ohustab ka tallamine.

Meetmed. Järelevalve. Kasvukohast põhja pool asuv tee on vähekasutatav ja raskesti läbitav, lõunapoolsel sissesõiduteel tuleb vältida väljaspool teed sõitmist.

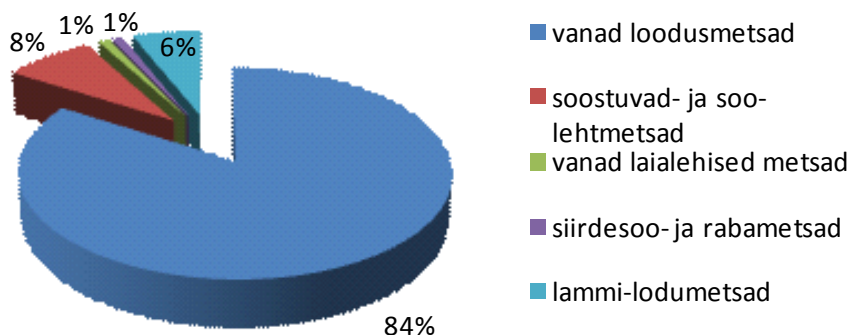
2.2. Elupaigatüübid

Natura 2000 elupaigatüüpidest on Mahu-Rannametsa looduskaitsealal (vt lisa 2, kaart 2) esindatud jõed ja ojad (3260), vanad loodumetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), lammi-lodumetsad (91E0*), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*). Elupaigatüüpide pindalad on toodud tabelis 4.

Tabel 4. Natura 2000 elupaigatüüpide pindalad (esinduslikkuse hinnangud siin ja edaspidi: A – eeskujulik, B – hea, C – oluline, D - ebaoluline)

Elupaigatüüp	Mahu-Rannametsa loodusala andmed (Natura 2000 standardandmebaasi järgi)			Mahu-Rannametsa LKA (KeM Natura-kaardikiht ja välitööde andmed)
	% ala pindalast	Pindala (ha)	Esinduslikkus	Pindala (ha)
Jõed ja ojad (3260)	10	42,6	A	4,6
Vanad loodumetsad (9010*)	24,2	103,2	A	105,52
Vanad laialehised metsad (9020*)	0,00	0,0	A	0,6
Soostuvad- ja soo-lehtmetsad (9080*)	2,6	11,1	B	9,6
Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*)	0,4	1,7	C	1,66
Lammi-lodumetsad (91E0*)	0,6	2,6	A	8,2

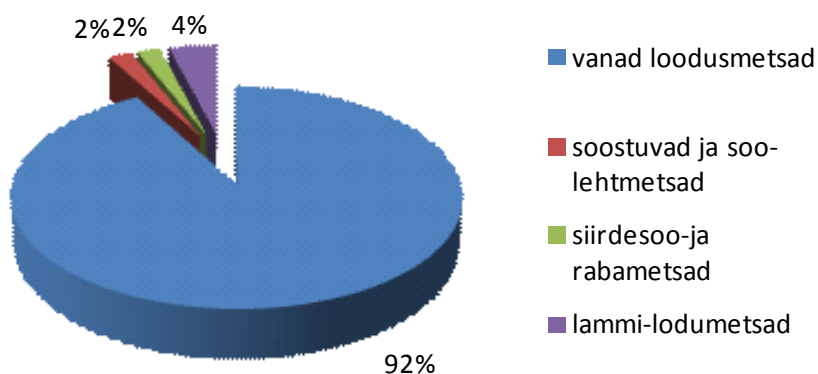
Metsaelupaigatüüpide pindalised osakaalud kogu looduskaitsealal on toodud joonisel 5.

Joonis 5. Mahu-Rannametsa looduskaitsealal olevate metsaelupaigatüüpide jaotumine.

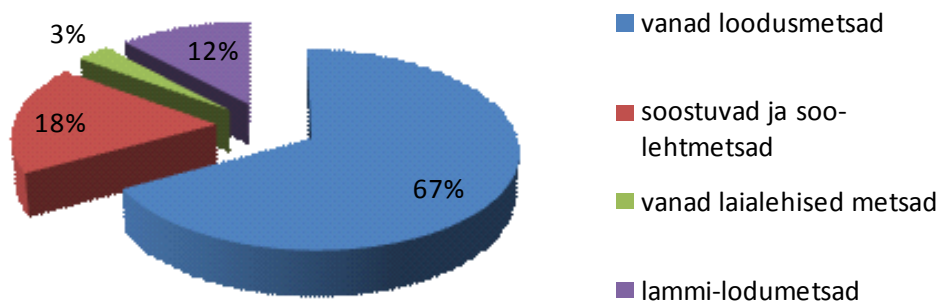
Mahu-Rannametsa piiranguvööndis asub Natura 2000 metsaelupaigatüüpe 2,5 hektari ulatuses, millest 0,37 ha on soostuvaid ja soo-lehtmetsi ning 2,37 ha vanu loodusmetsi.

Veskilauri sihtkaitsevööndis leidub Natura 2000 elupaigatüüpe 80,5 hektaril (60,2%), millest 92% moodustavad vanad loodusmetsad. Veskilauri sihtkaitsevööndi metsades pole viimase 15 aasta jooksul majandustegevust toimunud ning metsad on suhteliselt looduslikus seisundis.

Joonis 6. Metsaelupaigatüüpide jagunemine Veskilauri sihtkaitsevööndis.

Adriku sihtkaitsevööndis hõlmavad elupaigatüübid 45 hektarit (19,5%). Sealsetes metsades on varasema majandamise jäljed veel selgelt nähtavad. Piirkond on mõjutatud raietest ning kuivendusest. Sealseid kraave ei peaks koheselt sulgema, vaid neil võib lasta aja jooksul aeglaselt kinni kasvada. Adriku sihtkaitsevööndi metsaelupaigad on toodud joonisel 7.

Joonis 7. Metsaelupaigatüüpide jagunemine Adriku sihtkaitsevööndis.

2.2.1. Jõed ja ojad (3260)

Selle tüübi alla loetakse loodusliku või poolloodusliku dünaamikaga vooluveekogud, kus vee kvaliteet pole inimtegevuse mõjul oluliselt halvenenud, säilinud on looduslik looklev voolusäng, vees või kaldaribal kasvab kaitsealuseid taimeliike või mis on elupaigaks kaitsealustele loomaliikidele või on kaladele tähtsaks kudemispaigaks. Mahu-Rannametsa looduskaitseala lõunapiiriks olev Pada jõgi (ca 4,3 km) on oma looduslikus looklevas sängis ning vee kvaliteet on Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava eelnõu kohaselt hea. Natura standardandmebaasi järgi on Mahu-Rannametsa loodusl alal jõeelupaiga esinduslikkus ja kaitsestaatuse eeskujulikud (A) ning looduskaitse üldhinnang üliväärtuslik (A). Jõgi on elupaigaks kaitse all olevale jõesilmule. Jõelõigu alumises osas esineb kärestikulisemaid lõike - allpool Padaveski varemeid (2,5...2,6 km suudmest) ja varemete kohal (2,8...2,9 km suudmest) ning Mäeveski kinnistust allavoolu (3,5...3,7 km suudmest). Ülemises jõelõigus on jõe lang suhteliselt väike, domineerivad lausliivase põhjaga ning liivase-mudase põhjaga jõeosad.

Kaitse-eesmärk. Elupaigatüübi hea seisundi säilimine (esinduslikkus A), mis tähendab paisude puudumist, jõe loodusliku voolusängi säilimist ning vee kvaliteedi vastamist keskkonnaministri 9. oktoobri 2002. a määrusele nr 58 „Lõheliste ja karpkalalaste elupaikadena kaitstavate veekogude ning nende veekogude vee kvaliteedi- ja seireõuded ning lõheliste ja karpkalalaste riikliku keskkonnaseire jaamad“ (RTL 2002, 118, 1714).

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk. Kaitsealal asuva jõelõigu soodne seisund on säilinud, jõesilmu elupaigana on jõe kvaliteet seoses koprapaisude eemaldamisega paranenud. Säilinud on looduslik veerežiim ja vee kvaliteet.

Ohutegurid. Mahu-Rannametsa looduskaitsealale jääva jõelõigu ohutegurid ühtivad jõesilmu ohuteguritega (jõe füüsilise kvaliteedi ja veerežiimi muutused, vt p 2.1.1.).

Meetmed. Punktis 4.2.1. kirjeldatud paisude eemaldamine. Veekogu tõkestamine, voolurežiimi muutmine ja vooluhulga reguleerimine on keskkonnaministri 15. juuni 2004 määrusega nr 73 „Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu“ (RTL 2004, 87, 1362) keelatud. Antud määrusega kehtestatakse veekogude või veekogu lõikude nimistu, millel on vastavalt looduskaitse seaduse § 51 lõikele 1 keelatud uute paisude

rajamine ja olemasolevate paisude rekonstrueerimine ulatuses, mis tõstab veetaset, ning veekogu loodusliku sängi ja hüdroloogilise režiimi muutmine. Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel veekogudel puudub spetsiaalne seireprogramm. Seire toimub vastavalt jõgede hüdrokeemilise ja hüdrobioloogilise seire programmide ja kalastiku seire eriprogrammi alusel.

2.2.2. Vanad loodusmetsad (9010*)

Vanade loodusmetsade alla kuuluvad vähese inimõjuga või täiesti inimõjuta vanad metsad, aga ka hiljutisi põlengualasid katvad looduslikult uuenenud metsad. Kaitseala metsadest hõlmavad vanad loodusmetsad 105,52 hektarit, olles suurima osakaaluga elupaigatüübiks (84%) kaitseala elupaigatüüpidele vastavast alast. Enamik neist metsadest (73,5 hektarit) kasvab Veskilauri sihtkaitsevööndis, kus tegu on enamasti kuivade ja liivaste kasvukohtadega (suures osas nõmme- ja palumetsad), mistõttu metsas valitseb suur tuleoht. Natura standardandmebaasis on siinsed metsad märgitud looduskaitse eeskujulikkuse (esinduslikkus A), kuigi Veskilauri sihtkaitsevööndiga võrreldes on Adriku sihtkaitsevööndi vanad loodusmetsad (29,18 ha) selgete majandustegevuse ilmingutega taastuvad metsad, mille esinduslikkust tuleb hinnata pigem C. Nende struktuuris on palju häile ja tihe järelkasv, leidub nii kände kui tüükaid ning vähesel määral ka lamapuitu. Viimased raied antud aladel jäävad rohkem kui 10 aasta tagusesse aega ning looduslike protsesside tulemusena peaks antud metsad saavutama loodusliku seisundi järgneva 30 aasta jooksul.

Kaitse-eesmärk. Esinduslikkusele A vastavaid metsade säilimine kaitsealal vähemalt 103,2 ha.

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk. Elupaigatüüp on säilinud ja tagatud on looduslik areng, Veskilauri sihtkaitsevööndis on esinduslikkusele A vastavaid metsi 73,5 ha. Adriku sihtkaitsevööndi vanade loodusmetsade seisund on C, kuid nende esinduslikkus on paranemas. Vanad pinnasteed on hakanud rohtuma.

Ohutegurid. Õrna ning väga aeglaselt taastuva pinnase tõttu on suureks ohuks mootorsõidukitega liiklemine väljaspool olemasolevaid teid. Kuna tegu on kuivade liivaste männikutega, on metsas suur tuleoht. Ohuks on ka metsaraied.

Meetmed. Koosluste hooldamine pole elupaigatüübi seisundi säilimiseks vajalik, mistõttu seda mitte lubada. Puude raiumine on lubatud üldkasutatavatel teedel liikumise või üldise ohutuse tagamiseks. Unnukse-Mahu teest ida poole jääva Veskilauri sihtkaitsevööndi ja Mahu-Rannametsa piiranguvööndi lõunaosas asuvate vähekasutatavate pinnasteede kinnikasvamine.

2.2.3. Vanad laialehised metsad (9020*)

See on elupaigatüüp, mille alla kuuluvad vanad salumetsad, kus peapuuliigiks on tavaliselt tamm, jalakas, saar või vaher. Vanad salumetsad on Eestis võrdlemisi haruldased, neid peetakse jäänukiks ajast, kui siin valitses veel soojem ja niiskem kliima. Mahu-Rannametsa LKAI on see elupaigatüüp esindatud Adriku sihtkaitsevööndi põhjaosas (kvartal QN155, eraldis 2) kokku 0,6 hektaril. Tegemist on 140 aasta vanune tammikuga jänesekapsa-pohla kasvukohatüübis. Puistu koosseisus on 70% tamme, 10% mändi, 10% kaske ja 10% haaba.

Eesmärk. Elupaigatüübi säilimine pindalal 0,6 ha eeskujulikus seisundis (esinduslikkus A).

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk. Elupaigatüübi säilimine looduslikus seisundis 0,6 ha-l.

Ohutegurid. Metsaraied.

Meetmed. Koosluste hoidamine pole elupaiga tüübi seisundi säilimiseks vajalik, mistõttu seda mitte lubada. Järelevalve.

2.2.4. Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*)

Elupaigatüüp hõlmab soostuvaid lehtmetsi, (päris)madalsoometsi ja lodumetsi, mis kasvavad tasasel maal, lauetes nõgudes või nõlvade jalamil, kus põhjavesi on maapinnale lähedal. Kevaditi esineb liigvett. Mahu-Rannametsa kaitsealal on KeM Natura-kaardikihi andmetel soostuvaid ja soo-lehtmetsi 9,6 hektaril, olles esindatud igas kaitsevööndis, kõige ulatuslikumalt Adriku sihtkaitsevööndis. Antud metsad on alal peamiselt kase enamusega, keskmise vanusega 85 aastat ja elupaigatüübi aspektist on tegu heas seisundis esinduslike puistutega (esinduslikkus B).

Kaitse-eesmärk. Elupaigatüübi säilimine vähemalt 11,1 ha-l esinduslikkusega B, looduslik areng.

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk. Elupaigatüübi esinduslikkus B on säilinud 9,6 ha-l, esinduslikkus on pikkamööda paranemas ja levik laienemas, kui metsi ei majandata ja elupaigas asuvaid kuivenduskraave ei hooldata. Täpsustatud on elupaigatüübi levik ja pindala.

Ohutegurid. Kuna tegu on niiskete metsadega, on ohuks veerežiimi muutused. Ohustada võib ka metsaraie.

Meetmed. Keelata kraavide hooldus selles elupaigatüübis ja selle ümbruses, välja arvatud juhul, kui kraav on eesvooluks. Koosluste hoidamine pole elupaigatüübi seisundi säilimiseks vajalik, mistõttu seda mitte lubada.

2.2.5. Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*)

Neid metsi eristab siirde- ja õõtsiksoode (7140) ning raba (7110*) elupaigatüüpidest tihedam ja kõrgem puurinne. Siirdesoometsad on tasased, muld on alaliselt veega küllastatud. Rabametsad on keskosas kumerad või tasased ning turbakihi paksus on vähemalt 30 cm. Kaitsealal on see elupaigatüüp esindatud vaid Veskilauri sihtkaitsevööndis 1,7 hektaril, keskmiselt 130 aastase männikuna. Tegu on küll väikese, kuid elupaigatüübi aspektist olulise elupaigaga (esinduslikkus C).

Kaitse-eesmärk. Elupaigatüübi säilimine 1,7 hektaril esinduslikkusega C, looduslik areng.

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk. Tagatud on elupaigatüübi looduslik areng, elupaigatüüp on säilinud 1,7 ha-l.

Ohutegurid. Peamiseks ohuks on veerežiimi muutumine (sealhulgas ka metsaga piirnevate alade kuivendamine). Ohuteguriks on ka metsaraie.

Meetmed. Keelata kraavide hooldus elupaigatüübis ja selle ümbruses, välja arvatud juhul, kui kraav on eesvooluks. Järelevalve.

2.2.6. Lammi-lodumetsad (91E0*)

Lammi-lodumetsade puurindes valitsevad laialehised liigid. Tegemist on metsadega, mis jäävad pikemaks ajaks üleujutusvee alla. Kaitsealal kasvavad lodumetsad 8,2 hektaril, sellest 3 hektarit Veskilauri sihtkaitsevööndis ja 5,2 hektarit Adriku sihtkaitsevööndis. Antud elupaigatüübi esinemine on Natura-andmebaasis alahinnatud, sest seda leiti välitöödel rohkem (vt lisa 3). Lodumetsade esinduslikeim puistu on kvartalis QN153 eraldises 1 kasvav erivanuseline, keskmiselt 120 aasta vanune lodumets pindalaga 1,9 ha, mille koosseisus on 40% sangleppa, 30% kaske, 10% kuuske, 10% mändi ja 10% halli leppa. Enamik lodumetsi on alal eeskujuliku esinduslikkusega (esinduslikkus A) ning looduskaitse seisukohalt väärtuslikud.

Kaitse-eesmärk. Elupaigatüübi soodsa seisundi säilimine pindalal 8,2 ha esinduslikkusega A, looduslik areng.

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk. Elupaigatüübi looduslik areng on tagatud sellega, et kasvukohatüüpi läbivaid kuivenduskraave ei hooldata, metsi on säilinud 8,2 ha-l esinduslikkusega B ja C metsade seisund on paranemas.

Ohutegurid. Suurimaks ohuks antud metsades on veerežiimi muutus metsaga piirnevate alade kuivendamise näol. Lisaks võib ohustada metsaraie.

Meetmed. Mitte lubada kraavide hooldust selles elupaigatüübis ja selle ümbruses, välja arvatud juhul, kui kraav on eesvooluks. Koosluste hoodamine pole elupaigatüübi seisundi säilimiseks vajalik, mistõttu seda mitte lubada.

2.3. Maastikulised väärtused

Mahu-Rannametsa looduskaitseala piiril looklev Pada jõgi oma loodusliku voolusängiga on maastikku ilmestav. Jõe esteetiline väärtus on märgatav eelkõige Unnukse-Mahu teelt, aga ka tulevaselt matkarajalt (vt p 4.3.2.).

Kaitse-eesmärk. Piirkonnale iseloomuliku maastikuilme ning vaadete säilimine kohtades, kus jõgi piirneb avamaastikuga.

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk. Lagedaid jõekaldaid hoitakse avatuna.

Ohutegurid. Jõekallaste risustamine ja võsastumine.

Meetmed. Võsa mahavõtmine Unnukse-Mahu teest 500 meetri ulatuses allavoolu mõlemalt jõekaldalt. Kõrgete puude rida tuleb säilitada.

2.4. Väärtuste koondtabel

Tabel 5. Kaitse-eesmärgiks olevate väärtuste koondtabel

Kaitse-eesmärgiks olevad väärtused				
Väärtus	Kaitse-eesmärk (30 a)	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused (10 a)
<i>Elustik</i>				
Jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>)	- elujõulise populatsiooni säilimine ja kasv (vastavalt Pada jõe hoiuala KKKle), Mahu-Rannametsa LKA1 asuva jõelõigu piires eelkõige soodsate elutingimuste tagamine	- veerežiimi muutused, - rändetõkked, - jõe õgvendamine, - jõe süvendamine, - vee kvaliteedi langus, - röövpüük	- rändeteede avamine, - koprapaisude eemaldamine, - järelevalve	- kaitseala piires on tagatud jõesilmule vajalikud elutingimused
<i>Elupaigatüübid</i>				
Jõed ja ojad (3260)	- elupaigatüübi hea seisund	- veekogu tõkestamine paisudega (nii inimtekkelised kui looduslikud), - voolurežiimi muutused, - jõesängi muutmine, - veereostus	- paisude eemaldamine, - vooluhulga reguleerimise keeld, - vee kvaliteedi kontroll	- elupaiga soodne seisund on säilinud, - jões on looduslik veerežiim, - puuduvad veevoolu takistavad paisud, - vee kvaliteet on säilinud samal tasemel või paranenud
Vanad looduspõõsad (9010*)	- elupaigatüübi hea seisund ja looduslik areng	- ebaseaduslikud raied - mootorsõidukitega liiklemine väljaspool teid - omavoliliselt rajatud pinnasteed - külastusest tulenev tuleoht	- metsi ei majandata - tõkkepuude paigaldamine - järelevalve	- tagatud on metsade looduslik areng - elupaigatüübi pindala on vähemalt 105,6 ha, esinduslikkuse A osakaal on suurendamas. - uusi pinnasteid ei ole rajatud ja vanad pinnasteed hakkavad taimeestuma
Vanad laialehised metsad (9020*)	- elupaigatüübi hea seisund ja looduslik areng	- ebaseaduslikud raied	- metsi ei majandata	- tagatud on metsade looduslik areng - elupaigatüübi esinduslikkus A on säilinud, pindala kaitsealal on vähemalt 0,6 ha
Lammi-lodumetsad (91E0*)	- elupaigatüübi hea seisund ja looduslik areng	- ebaseaduslikud raied - veerežiimi muutus	- metsi ei majandata - kuivenduskraave ei hooldata	- tagatud on looduslik areng - elupaigatüübi esinduslikkus A on säilinud, pindala on vähemalt 8,2 ha
Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*)	- elupaigatüübi hea seisund ja looduslik areng	- ebaseaduslikud raied - veerežiimi muutus	- metsi ei majandata - kuivenduskraave ei hooldata	- tagatud on metsade looduslik areng - elupaigatüübi esinduslikkus B on säilinud, pindala on vähemalt 11,1 ha
Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*)	- elupaigatüübi hea seisund ja looduslik areng	- ebaseaduslikud raied - veerežiimi muutus	- metsi ei majandata - kuivenduskraave hooldata	- tagatud on looduslik areng - elupaigatüübi pindala on vähemalt 1,66 ha
<i>Teised väärtused</i>				
Karukold (<i>Lycopodium clavatum</i>)	- liigi säilimine	- korjamine	- järelevalve	- kaitsealune liik on leiukohas säilinud
Jõeäärsed avatud vaated	- jõeäärsed avatud maastikuvaated	- kallaste kinnikasvamine	- vaadete avamine	- jõeäärsed maastikuvaated on avatud

3. Ala ja selle väärtuste tutvustus ning külastuskorraldus

Kaitseala Veskilauri skv põhjaosas Mahu tee ääres asub puhkekoht. Tegemist on kunagi RMK rajatud puhkekohaga, mis oli lagunenu ja uuendati 2011. a sügisel Mahu jahipiirkonna kasutajate poolt. Puhkekohas asub katusega laud ja pingid ning seda kasutavad peamiselt Mahu jahipiirkonna jahimehed, marjulised ja seenelised. Avaliku puhkekohana seda ei reklaamita, lõkketegemine on keelatud. Muid külastuskorralduslikke rajatisi alal ei asu. Kaitsealal ei ole külastustegevus märkimisväärne, peamiselt külastavad alal seenelised ja marjulised ning jahimehed.

Kaitsekorralduskava avalikustamisel laekus ettepanek õpperaja rajamiseks, mille sihtgrupiks oleks kohalikud kooliõpilased ja eesmärgiks tutvustada neile sealseid metsakasvukohatüüpe.

Kaitseala välispiir on tähistatud suurematel sisenevatel teedel (4 keskmise suurusega tähist. Kaitsealale sisenevate väiksemate teede ja sihtide äärde tuleb püstitada keskmised kaitseala tähised (14 tk).

Kaitseala väärtusi kirjeldav infostend on otstarbekas paigaldada Mahu-Unnukse tee ning Mahu tee ristumiskohale.

Piiritähiste ja infotahvli asukohad on märgitud tegevuste kaardikihil.

4. Kavandatud kaitsekorralduslikud meetmed ja ajakava

4.1. Inventuurid, seired, uuringud

4.1.1. Taimkatteinventuur

Kaitsealal olevad elupaigatüübid on vähese inimõju tõttu sobivateks elupaikadeks ohustatud, haruldastele ja kaitsealustele liikidele, täpsemad uuringud kogu ala kohta aga puuduvad, mistõttu tuleb läbi viia taimestiku inventuur. Inventuuri korraldaja on Keskkonnaamet.

4.1.2. Metsaökosüsteemi uuring

Mahu-Rannametsa LKAl asuvad pikaajalise uuringu „Metsade kasvukäigu ja struktuuri püsiproovitükkide võrgustik“ proovitükid. Metsaökosüsteemi uuringu teostajaks on Eesti Maaülikooli metsakorralduse osakond. Kaitsekorralduskava koostamise käigus rajati alale püsiproovitükid, millel mõõdeti kõik puud. Lisaks hinnati sealset kasvukohta ning metsa loodusväärtusi. Peale informatsiooni kogumise looduslikuks muutuvate puistute liigilise koosseisu, struktuuri ja taimkatte dünaamikast annab uuring pildi kaitseala metsade kujunemisest. Esimesed mõõtmistulemused looduskaitseala metsade kohta on valmimas.

4.1.3. Linnuinventuur

Seoses kohalike inimeste tehtud ettepanekuga kaitseala laiendamiseks (vt lisa 3) tuleb läbi viia Vikkuriloo ning Pada jõe suudmeala linnustiku inventeerimine. Roostikud on potentsiaalseks elupaigaks mitmetele kaitsealustele linnuliikidele ning vastavalt inventuuri tulemustele võib osutada vajalikuks teha ettepanek kaitseala laiendamiseks. Eelnevate andmete puudumise tõttu võiks inventuur hõlmata kogu Mahu-Rannametsa looduskaitseala. Eesti Ornitoloogiaühingu koostatava linnuatlase andmed näitavad selle piirkonna osas üksnes keskpärast uuritust, lisaks on linnuatlase andmed liialt napid, et nende alusel teha piisavaid järeldusi linnustiku seisundi kohta, mis on vajalikud kaitseala laiendamise vajalikkuse kohta linnustiku kaitse seisukohast. Inventuuri korraldaja on Keskkonnaamet.

4.2 Hooldus-, taastamis- ja ohjamistegevused

4.2.1. Koprattammide eemaldamine

Koprattammid on jõesilmule takistuseks kudemisaladele jõudmisel, mistõttu on oluline, et koprattammid eemaldataks. Hetkel jääb Mahu-Rannametsa looduskaitsealale kaks koprattammi (koordinaatidel N 59°29'42''; E 26°43'16'' ja N 59°29'45''; E 26°42'50''), mille eemaldamine on jõesilmu jaoks esmase prioriteetsusega. Tammide eemaldamine toimub vastavalt vajadusele. Uute tammide tekkimist tuleb kontrollida igal aastal. Vastavalt jahiseadusele (RT I 2002, 41, 252) tuleb tammid likvideerida Keskkonnaameti nõusolekul nende poolt määratud ajal ning viisil, arvestades järgmisi üldiseid põhimõtteid:

- vastavalt kalapüügieeskirjas toodud püügikeeluaegadele tuleb tööde aeg planeerida 1. juulist kuni 31. augustini,
- hooldustöid tuleb teha võimaluse korral käsitsi;
- vältida pinnase kahjustamist;
- rändetõke tuleb eemaldada nii, et säiliks looduslik vooluveesäng (looked);
- hajutada materjal ümbritsevale alale.

4.2.2. Ulukite söödaplatsi likvideerimine

Kaitsealal on jahipidamine lubatud, kuid arvestades ala kaitse-eesmärke ning antud piirkonnaga seotud ohutegureid (vt p. 2.2.2.) ei ole ulukipopulatsiooni looduslikust suuremana hoidmine jahipidamise hõlbustamiseks ja selle tulemusena jahipidamise intensiivistumine kaitse-eesmärkide seisukohast aktsepteeritav, mistõttu tuleb Veskilauri sihtkaitsevööndis olev ulukite söödaplats likvideerida ning ala korrastada. Tegevuse elluviijaks on RMK.

4.2.3. Jõeäärsete vaadete avamine

Pada jõgi oma lookleva voolusängiga omab nii looduslikku kui esteetilist väärtust eelkõige Mahu-Unnukse teel aga ka tulevasel matkarajal liikujatele (vt p. 4.3.2.). Kinnikasvanud kaldad varjavad maastikulisi vaateid, nende säilimiseks tuleb Mahu-Unnukse teest 500 meetri ulatuses hoida lagedaid jõekalda lõike avatuna perioodiliselt võsa eemaldades.

4.2.4. Metsakoosluste kujundamine

Veskilauri sihtkaitsevööndis ei ole metsakoosluste kujundamine lubatud. Adriku sihtkaitsevööndis on lubatud kaitseala valitsejaga kooskõlastatult metsakoosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, milleks on looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine. Koosluste kujundamist võib lubada kultuuridena rajatud puistute loodusilmelisemaks muutumisele kaasaaitamiseks. Kaitsekorralduskava koostanud ekspert kaitsekorraldusperioodil koosluste kujundamist vajalikuks ei pea, vaid soovib jätta kultuurpuistud looduslikule arengule. Kaitseala valitseja hindab tulemuslikkuse vahe- ja lõpphindamisel koosluste kujundamise vajalikkust. Kui valitseja peab seda vajalikuks, siis tuleb kinni pidada järgmistest põhimõtetest:

- mitte lubada metsakoosluse kujundamist, kui puistu vastab elupaigatüübi kriteeriumitele;
- üldjuhul toimub raie puistus ühekordse tegevusena;
- üldjuhul puistutes, mis on vanemad kui 60 aastat, raieid ei tehta;
- üldjuhul tehakse raied ning kokku- ja väljavedu talvel külmunud pinnasega;
- raiutud puud võib jätta lamapuiduna metsa;
- raied tehakse käsitsi võsa- või mootorsaega ja puidu kokkuveol kasutatakse keskkonnasäästlikke väikemasinaid (raudhobu, ATV, väikeforwarder) või hobust;
- noorte puistute (vanusega alla 30 aasta) liigilist koosseisu võib kujundada raietega, mille puhul soodustatakse männi ja kõvalehtpuude osakaalu suurenemist puistu koosseisus;
- keskealistesse ühevanuselistes puistutesse (vanusega 30-60 aastat) võib vanuselise ja liigilise mitmekesisuse suurendamise eesmärkidel raiuda kuni 25 meetrise läbimõõduga häile üks kuni kolm tükki hektari kohta;
- keskealisi männi või kase puhtpuistuid (vanusega 30-60 aastat) võib sobivates kasvukohtades liigilise mitmesisuse suurendamise eesmärgil harvendada, kusjuures minimaalne lubatav raiejärgne täius on 70% ja maksimaalne lubatav raiekraad on 25% puistu raie-eelsest tagavarast.

4.3. Taristu, tehnika ja loomad

4.3.1. Õpperaja tegemine

Ettepanek õpperaja rajamiseks laekus kaitsekorralduskava avalikustamisel kohaliku maaomaniku poolt. Õpperaja sihtgrupiks oleks kohalikud kooliõpilased, eesmärgiks tutvustada neile sealseid metsakasvukohatüüpe. Õpperaja ehitamise võimalikkust kaaluti, kuid kaitsekorralduskava koostanud ekspert ei leitud vajadust õpperaja rajamiseks. Õpperaja rajamine vajab projekti koostamist, mille käigus analüüsitakse selle mõju kaitseväärtustele ja määratakse koostöös kaitseala valitsejaga täpne marsruut (lisas 2 kaardil 3 on toodud esialgne soovituslik marsruut).

Õpperada peab arvestama järgmisi täiendavaid tingimusi:

- uusi pinnasteid mitte rajada, õpperada peab kulgema mööda olemasolevaid teid;
- juhul, kui rada läbib tallamisõrna kohta, tuleb rajada laudtee;
- lõkkekohtade, telkimisalade ning muude ehitiste (va suunaviidad, infopostid, infotahvlid) püstitamine on keelatud;
- erinevad kasvukohatüübid ja huvitavad kooslused tuleb tähistada loodusesse sobivate märkidega, mille kohta on seletav voldik või muu infomaterjal.

Kaardil 3 on toodud õpperaja soovituslik paiknemine. Maaomaniku nõusolekul võib õpperada pikendada ka Pada jõe äärde. Tegevuse potentsiaalseks elluvijaks on Viru-Nigula vallavalitsus.

4.3.2. Kaitseala piiride tähistamine

Kaitsekorralduskava koostamise ajal (2010. a) oli kaitseala välispiir tähistatud suurematel sisenevatel teedel (4 keskmise suurusega tähsit), kuid mitte piisavas mahus. Kaitsealale sisenevate väiksemate teede ja sihtide äärde tuleb püstitada keskmised kaitseala tähised (14 tk). Soovituslik tähiste paiknemine on toodud lisas 2, kaart 3. Piiritähisteid tuleb vajadusel hooldada või välja vahetada. Tööd teostab RMK.

4.3.3. Infotahvli paigaldamine

Kaitsealal puudub sealseid väärtusi kirjeldav infostend. Soovituslik asukoht on Mahu-Unnukse tee ning Mahu tee ristumiskohal (N 59°30'05''; E 26°43'27'', vt kaart 3). Lisaks Mahu-Rannametsa looduskaitseala tutvustamisele tõstab infostend külastajate teadlikkust loodusest ning looduses käitumisest. Tegevuse elluvijaks on RMK koostöös Keskkonnaametiga.

4.4. Kavad, eeskirjad

4.4.1. Vahearuande koostamine

Kaitsekorra tulemuslikkuse vahehindamine on oluline kaitsekorraldusperioodi II etapi (2018-2022) tegevuste täpsustamiseks. Vahehindamist teostatakse tulemuslikkuse hindamise kriteeriumite järgi (vt peatükk 5). Vajadusel täiendatakse kaitsekorralduslikke meetmeid.

4.4.2. Kaitse-eeskirja muutmine

Mahu-Rannametsa LKA kaitse-eeskirja § 1 tuleb muuta järgnevalt: Mahu-Rannametsa looduskaitseala (edaspidi *kaitseala*) võetakse kaitse alla nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ

looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – jõgede ja ojade (3260), lammi- ja lodumetsade (91E0*), vanade loodumetsade (9010*), siirdesoo- ja rabametsade (91D0*), vanade laialehiste metsade (9020*) ja soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning jõesilmu (*Lampetra fluviatilis*) kaitseks. Samuti tuleb kaitseala kaitse-eesmärgina esile tuua maastiku kaitse.

Samuti tuleb analüüsida võimalusi kaitseala laiendamiseks mereni, nii et see hõlmaks ka rannäärseid roostikke (Vikkuriloo) ja Pada jõe suudmeala. Selleks tuleb analüüsida võimaliku laiendatava ala kaitseväärtusi (eelkõige linnustiku inventeerimine).

4.4.3. Kaitsekorralduskava koostamine aastateks 2023-2032

Kaitsekorralduskava järgmiseks korraldusperioodiks (2023-2032) koostatakse 2021. aastal. Selle aluseks on käesoleva kava täitmise analüüs: kavas ettenähtud tööde dokumentatsioon, inventuuride ning seire tulemused ning nende põhjal teostatud tulemuslikkuse kontrolli hinnangud.

4.5. Tegevuste koondtabel
Tabel 6. Tegevuste koondtabel

Jrk ¹	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prio-riteet	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Maksumus kokku (100 EUR)
					sadades eurodes										
Inventuurid, seired, uuringud															
4.1.1.	Taimkatte inventuur	Inventuur	KA	III		25	25								50
4.1.2.	Metsaökosüsteemi uuring	Uuring	EMÜ	III					25					25	50
4.1.3.	Linnuinventuur	Inventuur	KA	III		20	20								40
Hooldus-, taastamis- ja ohjamistegevused															
4.2.1.	Koprapaisude eemaldamine	Liigi elupaiga taastamistöö	KA	I	X ²	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
4.2.2.	Ulukite söödaplatsi likvideerimine	Maastiku hooldustöö	RMK	III		3									3
4.2.3.	Jõeäärsete vaatete avamine	Maastiku hooldustöö	KA	III		2					2				4
Taristu, tehnika ja loomad															
4.3.1.	Õpperaja rajamine	Radade rajamine	KOV	III				150							150
4.3.1.	Õpperaja hooldamine	Radade hooldamine	KOV	III					X	X	X	X	X	X	
4.3.2.	Kaitseala piiride tähistamine ja vajadusel hooldus	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK	II		X	X	X	X	X	X	X	X	X	
4.3.3.	Infotahvli rajamine	Infotahvlite rajamine	KA, RMK	II		3									3
4.3.3.	Infotahvli hooldamine	Infotahvlite hooldamine	RMK	II			X	X	X	X	X	X	X	X	
Kavad, eeskirjad															
4.4.1.	Vahehindamine	Tegevuskava ja eeskirjad	KA	I					X						
4.4.2.	Kaitse-eeskirja muutmine	Tegevuskava ja eeskirjad	KA	II						X					
4.4.3.	Kaitsekorralduskava koostamine aastateks 2023-2032	Tegevuskava ja eeskirjad	KA	I										40	40

¹ peatüki number, kus on tegevuse täpsem kirjeldus

²Töö on pideva iseloomuga, inimesed teevad seda oma põhitöö raames, finantseerimine võib olla vajalik materjalide ja tööde teostamise osas ning selle ulatust on keeruline prognoosida

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

5. Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine

Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamiseks on vaja kaitsealal tehtud tööd dokumenteerida. Kaitsekorraldus on tulemuslik, kui antud perioodi lõpuks on kaitsealal olevad väärtused säilinud ja/või paranenud. See tähendab järgmist:

- Jõesilmu populatsioon on säilinud soovitud tasemel (vastavalt Pada jõe hoiuala KKK-le)
- Kaitseala piires Pada jõel koprapaisusid ei ole ning nende olemasolu kontrollitakse regulaarselt.
- Natura 2000 elupaigatüübid on säilinud, nende pindalad ei ole vähenenud: vanad loodumetsad (9010*) – 105,52 ha; vanad laialehised metsad (9020*) – 0,6 ha; soostuvad- ja soo-lehtmetsad (9080*) – 11,1 ha; siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) – 1,7 ha; lammi-lodumetsad (91E0*) – 8,2 ha.
- Uusi pinnasteid ei ole rajatud.
- Kaitseala on tähistatud vastavalt punktile 3.3.3.
- Infotahvel on paigaldatud.
- Jõeäärsed vaated on avatud.

Tabel 7. Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamise indikaatorid

Väärtus	Indikaator	Mõõtmisviis	Lävend (Natura standardandmebaas)	Oodatav tulemus
Elupaigatüübid				
Vanad loodumetsad (9010*)	Elupaigatüübi ulatus ja seisund	Eksperthinnang, inventuur	Esinduslikkus A 105,52 ha	Elupaigatüübi pindala on vähemalt 105,52 ha, esinduslikkusega A puistute osakaal on suuremas.
Vanad laialehised metsad (9020*)	Elupaigatüübi ulatus ja seisund	Eksperthinnang, inventuur	Esinduslikkus A 0,6 ha	Elupaigatüübi seisund on stabiilne, selle pindala on vähemalt 0,6 ha.
Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*)	Elupaigatüübi ulatus ja seisund	Eksperthinnang, inventuur	Esinduslikkus B 11,1 ha	Elupaigatüübi pindala kaitsealal on vähemalt 11,1 ha. Esinduslikkus B on säilinud.
Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*)	Elupaigatüübi ulatus ja seisund	Eksperthinnang, inventuur	Esinduslikkus C 1,66 ha	Elupaigatüübi pindala kaitsealal on vähemalt 1,66 ha. Esinduslikkus C on säilinud.
Lammi-lodumetsad (91E0*)	Elupaigatüübi ulatus ja seisund	Eksperthinnang, inventuur	Esinduslikkus A 8,2 ha	Elupaigatüübi pindala kaitsealal on vähemalt 8,2 ha. Esinduslikkus A ja B on säilinud, esinduslikkusega C puistute esinduslikkus on paranemas B-ks.
Elustik				
Jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>)	Jõesilmu arvukus ja jõe kui elupaiga seisund	Eksperthinnang	Populatsiooni seisund C	Kaitsealal läbival Pada jõe lõigul on loodud tingimused jõesilmu populatsiooni soodsa seisundi tagamiseks – puuduvad rändetõkked (paisud) ja on tagatud jõesilmule soodne veerežiim ja -kvaliteet.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri. Vabariigi Valitsus, 5.08.2004. nr 615-k. – RTL, 19.08.2004, 111, 1758
- Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne-Viru maakonnas. Vabariigi Valitsus, 15.09.2005. nr 237 – RT I 2005, 51, 404
- <http://www.envir.ee>
- <http://bio.edu.ee>
- <http://geoportaal.maaamet.ee>
- <http://www.keskkonnaamet.ee>
- <http://register.keskkonnainfo.ee>
- <http://www.pria.ee>
- <http://www.eea.europa.eu>
- Hurt, E., Karoles, K., Maran, K., Sepp, K., Vendla, V. Koormustaluvuse hindamise meetodika kaitsealadel seoses nende rekreatiivse kasutamisega. Tartu, 2009.
- Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava eelnõu. 2008.
- Jahiseadus. Riigikogu, 24.04.2002 – RT I 2002, 41, 252
- III kaitsekategooria liikide kaitse alla võtmine. Keskkonnaminister, 19.05.2004 nr 51 – RTL 2004, 69, 1134
- Jõgiste, K., Kuuba, R., Viilma, K., Korjus, H., Kivistre, A., Kalda, A., Parmasto, E., Jüriado, I., Lõhmus, P., Õunap, H. Metsade looduslikkuse taastamine. Tartu: Halo Kirjastus, 2008.
- Järvekülg, A. Eesti jõed. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2001.
- Kalapüügieeskiri. Vabariigi Valitsus, 09.05.2003 nr 144 – RT I 2003, 41, 282
- Looduskaitseadus. Riigikogu, 21.04.2004 – RT I, 38, 258
- Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu. Keskkonnaminister, 15.06.2004 nr 73 – RTL 2004, 87, 1362
- Lõheliste ja karpkalaliste elupaikadena kaitstavate veekogude nimekiri ning nende veekogude vee kvaliteedi- ja seireandmed ning lõheliste ja karpkalalisteriikliku keskkonnaseire jaamad. Keskkonnaminister, 09.10.2002 nr 58 – RTL 2002, 118, 1714
- Mahu-Rannametsa looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri. Vabariigi Valitsus, 28.02.2006. nr 56 – RT I 2006, 12, 83
- Paal, J. Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat. Tallinn: Auratrükk, 2007.
- Pada jõe hoiuala kaitsekorralduskava 2012-2021 eelnõu. MTÜ Eesti Loodushoiu Keskus. 2010.
- Palo, A., Natura 2000 Metsaelupaigad. Kirjastus Eesti Loodusfoto, 2004.
- Suur Maailma Atlas. Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2005.
- Viilma, K., Öövel, J., Tamm, U., Tomson, P., Amos, T., Ostonen, I., Sorensen, P., Kuuba, R. Eesti metsakaitsealade võrgustik. Projekti “Eesti metsakaitsealade võrgustik” lõpparuanne. Tartu: Triip Grupp, 2001.

Lisa 1. Mahu-Rannametsa LKA kaitse-eeskiri

Mahu-Rannametsa looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri

Vastu võetud 28.02.2006 nr 56

[RT I 2006, 12, 83](#)

jõustumine 12.03.2006

Määrus kehtestatakse «[Looduskaitseaduse](#)» § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Mahu-Rannametsa looduskaitseala kaitse-eesmärk

(1) Mahu-Rannametsa looduskaitseala² (edaspidi *kaitseala*) võetakse kaitse alla nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – jõgede ja ojade (3260)³, lammi- ja lodumetsade (91E0*), vanade loodumetsade (9010*) ja vanade laialehiste metsade (9020*) ning II lisas nimetatud loomaliigi kaitseks.

(2) Kaitseala maa- ja veela jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kaheks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada «Looduskaitseaduses» sätestatud piiranguid käesolevas määruses sätestatud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Lääne-Viru maakonnas Viru-Nigula vallas Mahu, Pärna ja Unukse külas.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

[[RT I 2009, 7, 48](#) - jõust. 01.02.2009]

2. peatükk KAITSEKORRA ÜLDPÕHIMÕTTED

§ 4. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal.

(2) Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal viibimine on lubatud, arvestades «Asjaõigusseaduses» ja «Looduskaitseaduses» sätestatud.

(3) Telkimine ja lõkke tegemine kaitsealal on lubatud ainult kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud paikades. Telkimine ja lõkke tegemine õuemaal on lubatud omaniku loal.

(4) Kaitsealal on lubatud kalapüük ja jahipidamine.

(5) Kaitsealal on lubatud vähem kui 20 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades. Üle 20 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul.

(6) Kaitseala teedel on lubatud sõidukiga sõitmine. Maastikusõidukiga sõitmine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine kaitseala valitseja nõusolekuta on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel, käesoleva kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, metsa- ja põllumajandustöödel, liinirajatiste hooldamisel ning kaitseala valitseja nõusolekul tehtavatel teadustöödel.

(7) Kaitseala vetel on lubatud sõita ujuvvahendiga.

§ 5. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) kinnitada metsateatist;
- 5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 6) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 7) anda projekteerimistingimusi;
- 8) anda ehitusluba.

§ 6. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt «Haldusmenetluse seadusele» õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(3) Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit.

[[RT I 2009, 7, 48](#) - jõust. 01.02.2009]

3. peatükk SIHTKAITSEVÖÖND

§ 7. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Kaitseala sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on kaks sihtkaitsevööndit:

- 1) Veskilauri sihtkaitsevöönd;
- 2) Adriku sihtkaitsevöönd.

§ 8. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on kaitsealuste liikide elupaikade, looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

§ 9. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) uute ehitiste püstitamine, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul õppe- ja loodusraja rajamine, tee ja tehnovõrgu rajatise ning tootmisotstarbeta ehitise püstitamine kaitseala tarbeks.

§ 10. Lubatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) Adriku sihtkaitsevööndis metsakoosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kusjuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudmisi raieaja ja -tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas;
- 2) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
- 3) olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd ja veerežiimi taastamine;
- 4) rohumaade niitmine ja karjatamine ulatuses, mis tagab poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu säilimise;
- 5) olemasolevate teede ja ehitiste hooldustööd.

4. peatükk PIIRANGUVÖÖND

§ 11. Piiranguvööndi määratlus

Mahu-Rannametsa piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

§ 12. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

§ 13. Keelatud tegevus

Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) uuendusraie, välja arvatud turberaie, mille korral tuleb säilitada koosluse liikide ja vanuse mitmekesisus;
- 2) uute veekogude rajamine;
- 3) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine;
- 4) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 5) maavara kaevandamine;
- 6) biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine;
- 7) uue maaparandussüsteemi rajamine.

§ 14. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus.

(2) Piiranguvööndis on lubatud uue ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine, arvestades käesoleva määruse § 5 punktides 5–8 sätestatud.

¹Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 305, 8.11.1997, lk 42–65; L 236, 23.09.2003, lk 667–702; L 284, 31.10.2003, lk 1–53).

²Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri» lisa 1 punkti 2 alapunktist 197 hõlmab kaitseala Mahu-Rannametsa loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

³Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

⁴Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on märgitud määruse lisas esitatud kaardil Eesti põhikaardi (möötkava 1:10 000) alusel, kasutades Eesti Metsakorralduskeskuse Sonda metskonna 2001. a planšetti (möötkava 1:10 000) ja maakatastri andmeid seisuga september 2004. a.

Ala kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris ning maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

[RT I 2010, 13, 70 - jõust. 01.04.2010]

Lisa 2. Kaardid

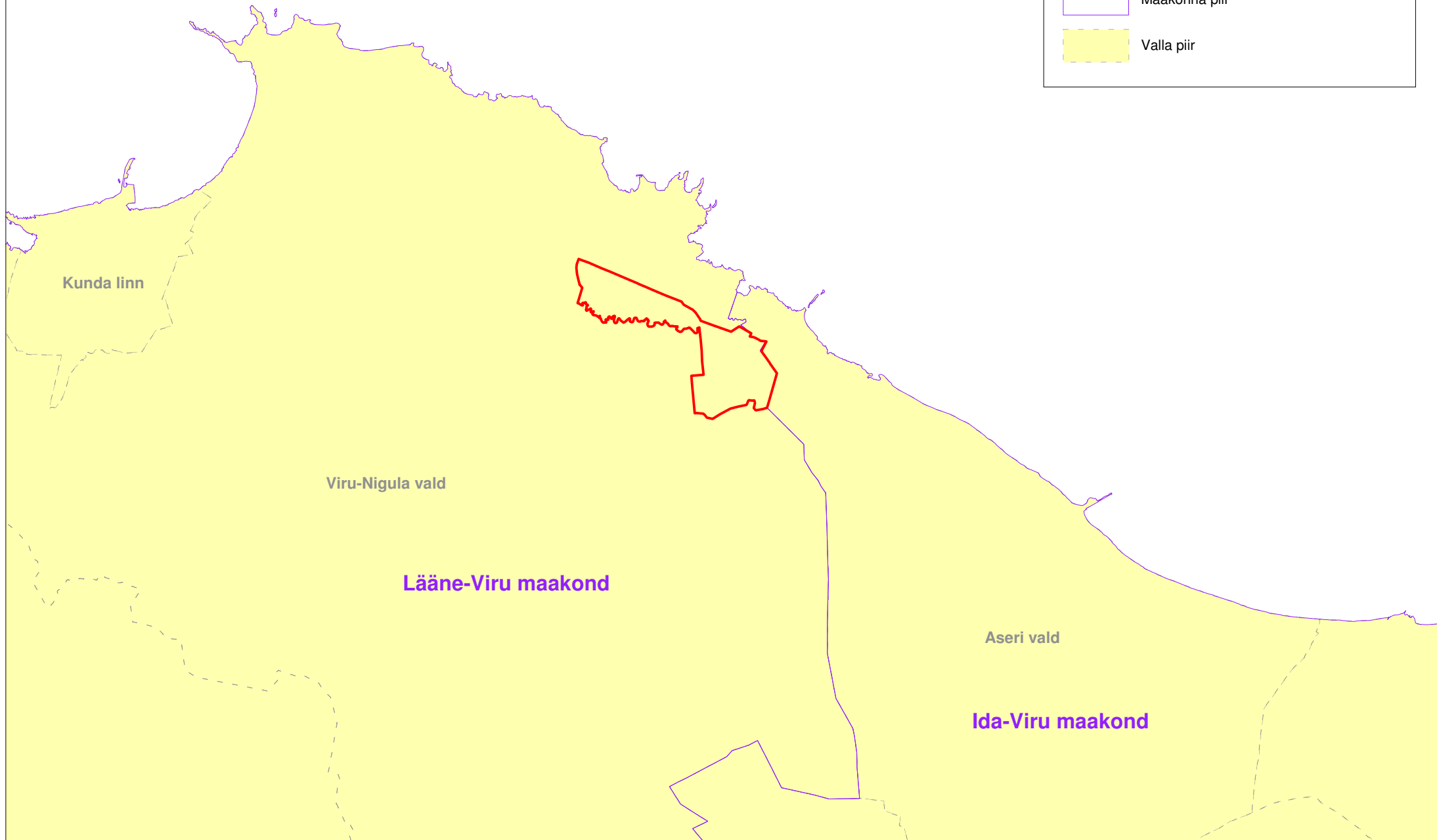
Kaart 1. Mahu-Rannametsa LKA asukoht 1:60 000

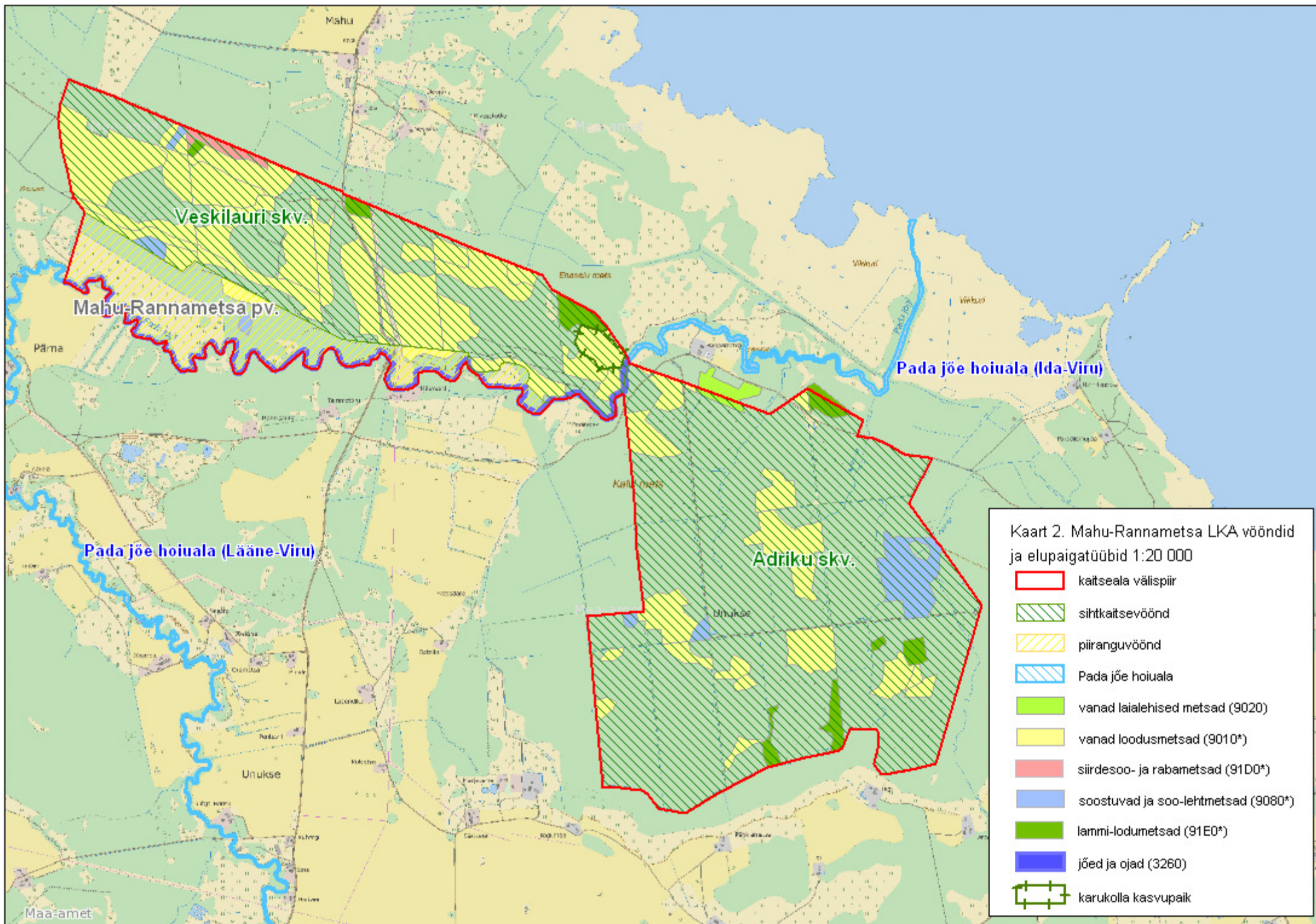
Kaart 2. Mahu-Rannametsa LKA vööndid ja elupaigatüübid 1:20 000

Kaart 3. Mahu-Rannametsa LKA tegevused 1:20 000

Kaart 1. Mahu-Rannametsa LKA asukoht
1:60 000

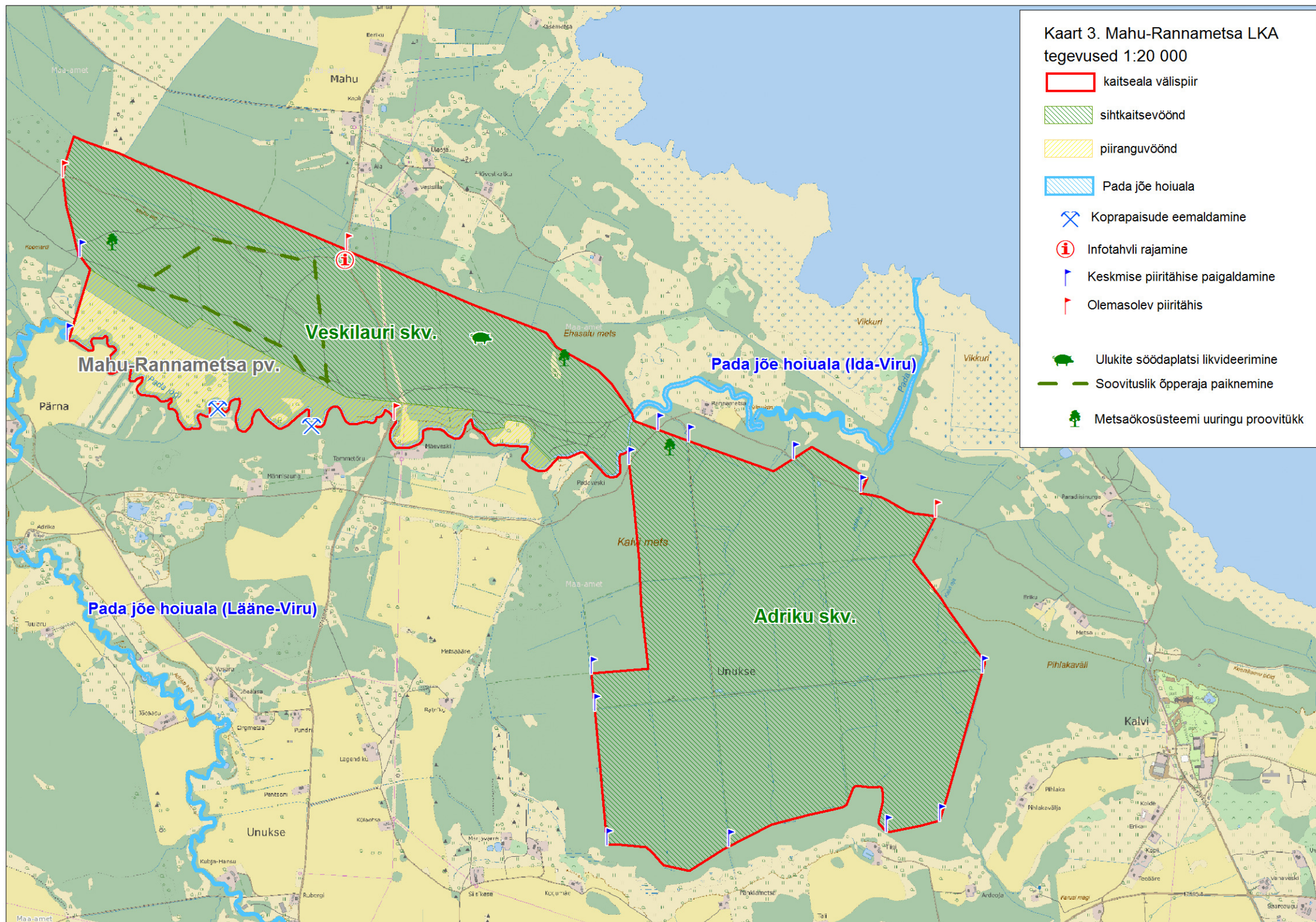
- Kaitseala välispiir
- Maakonna piir
- Valla piir

Kaart 3. Mahu-Rannametsa LKA tegevused 1:20 000

- kaitseala välispiir
- sihtkaitsevöönd
- piiranguvöönd
- Pada jõe hoiuala
- Koprapäisude eemaldamine
- Infotahvli rajamine
- Keskmise piiritähise paigaldamine
- Olemasolev piiritähis
- Ulukite söödaplatsi likvideerimine
- Soovituslik õpperaja paiknemine
- Metsaökosüsteemi uuringu proovitükk

Lisa 3. Avalikkuse kaasamise koosoleku protokoll.

Mahu-Rannametsa looduskaitseala kaitsekorralduskava avalikkuse kaasamise koosoleku protokoll

Viru-Nigula Vallavalitsus

26. november 2010

Osalejad:

Triin Amos	Keskkonnaamet
Slavik Astašenkov	maaomanik
Veikko Loose	RMK
Eimar Laanem	maaomanik
Guido Reimer	Viru-Nigula Vallavalitsus
Marit Laast	Viru-Nigula Vallavalitsus
Ene Ehrenpreis	Viru-Nigula Vallavalitsus
Maret Vildak	Keskkonnaamet
Kaidi Aosaar	kava koostaja, Metsahoiu Sihtasutus ja Eesti Maaülikool

Arutelul kaitsekorralduskava kohta laekunud ettepanekud:

Slavik Astašenkov tegi ettepaneku kaitseala laiendamiseks Pada jõest mereni, nii et see hõlmaks ka rannaäärseid roostikke (Vikkuriloo) ja Pada jõe suudmeala.

Otsus: Ettepanek väärrib kaalumist. Selleks tuleb analüüsida piirkonna kaitseväärtusi (linnuinventuur). Ettepanek ala laiendamiseks lisatakse kavasse.

Eimar Laanem tegi ettepaneku rajada kaitsealale õpperada, mille sihtgrupp oleksid peamiselt kooliõpilased. Rada võiks kulgeda mööda olemasolevaid radu ja tutvustada erinevaid metsatüüpe. Õpperaja rajamisega on päri ka kohalikud vallaametnikud. Ümbruskonnas puuduvad õppe- ja matkarajad.

Otsus: Kavasse lisatakse tegevusena õpperaja planeerimine, mille käigus analüüsitakse raja tegemise vajalikkust.

Slavik Astašenkov: Jõgi on võrreldes varasema ajaga hukas. Veetase on madal, seetõttu on jõesilmu ja muude kalade arvukus palju vähenenud. Jõevesi on sogane, sest palju on voolutakistusi (mahalangenud ja kõdunevad puud), kaldad on sisse vajunud. samal ajal on maaomanikul jõe puhastamine keelatud.

Vastus: Seda käsitleb kalade rändetakistuste kõrvaldamise peatükk. Jõe veerežiimi muutused on laiem teema ja seda ainuüksi kaitseala kaitsekorralduskavaga lahendada pole võimalik. Pada jõe hoiualale koostatakse praegu samuti kaitsekorralduskava ning jõega seotud probleemid ja tegevused leiavad käsitlemist selles kavas.

Veikko Loose: Adriku sihtkaitsevööndi kaitsereežiim on põhjendamatult range. Valdavalt asuvad seal kultuurmännikud, kuhu on lepavõsa peale kasvanud. Hädavajalik oleks harvendamine ja kultuuride hooldamine, sest muidu pole võimalik säilitada ala männikuna. Kas majandustegevuse piirangud sellises mahus on põhjendatud?

Vastus: Kaitseala loomisel kaaluti metsade tsoneerimist põhjalikult ja sellise kaitsekorra taga on eksperdi kaalutletud otsus. Kaitse-eeskirja järgi on tegu hooldatava sihtkaitsevööndiga, kus kaitse-eesmärgiks on looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine. Selle eesmärgi

täitmiseks on lubatud metsakoosluste kujundamine, mille käigus võib kaaluda nt häilraiate tegemist vanuselise mitmekesisuse suurendamiseks. Kava koostaja peab selle vajalikkust eraldi analüüsima.

Küsimus kohalikele talunikele: Kavas on sätestatud kopratammide lammutamine. Kelle ülesanne see on ?

Vastus: Eramaal peaks selle eest vastutama maaomanik, kuid kui see on kaitsekorralduskavaga ette nähtud tegevus, teeb keskkonnaamet selle ülesandeks kohalikule jahiseltsile.

Ettepanek: Lisada kavas ulukite söödaplatsi likvideerimine.

Koosolekul lõppotsus:

Kava koostaja kaalub tehtud ettepanekuid ning lisab need võimalusel kavas. Kaitsekorralduskava saadetakse eraldi ettepanekute tegemiseks RMKle. Pärast kava kinnitamist saadetakse see ka vallavalitsusse.